

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Május 4.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 36. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jánosó Mózes.

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
 Negyedévre 2 korona 50 fillér.
 Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jánosó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
 4 hasábos petítorát, vagy annak helyéért 10 fillér.
 Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
 Nyílt érteke 30 fillér.
 A hirdetmények és nyílt érteke díja előre fizetendő.

Régi téma

Ne tessék nevetni: van Magyarországon is virágzó ipar. Nem sok, csak egy és bár az se volna! Mert miatta tányér sima fekete földeket, térdet verő füves réteket doboltak el a végrehajlók. Ez az ipar, a koresmai ipar. Nem a szellem fejlesztője, inkább a népek gyilkolója. A sürü krajeárokból, ott teremtenek legkönnyebben forintokat: ahol pálinkát mérnek. De a bűn is, a betegség is, a szegénység itt születik meg legkönnyebben.

Látja az állam, látják a községek, látják a városok, hogy népünk fizikai és erkölcsi degenerálásának oka a koresmák pipafüstös, pálinkagőzös levegőjében van. A filantropok, a humanus kriminálísták évtizedek óta a koresmai almoszférában keresik az anyagot s valamire való ujságitó már mind megbirkózott, azzal az anyaggal, még sincsen javulás, sőt a statisztika ijesztőbb számokkal számol be évről évre, a pálinka fogyasztás okozta anyagi és erkölcsi romlásokról.

Nekünk az a véleményünk: hogy ezen az állapoton csak az állam segíthet. Jóformán belecsömörlöttek a lapok is abba, hogy kenetteljes prédikációkat tartsanak a pálinkaivás veszedelméről, az alkohol ellenes egyesületek pedig hiába tartanak

népszerű előadásokat, hiába festik a lőre italokból kapott lüdvész s örütségekben szenvedő ezrek élettelenységét, ha az állam egyre-másra, koresmai engedélyeket ad. Hogy pedig ez így van, Svédország főnyesen illusztrálja állításunkat. Néhány évtizeddel előbb Svédország fogyasztotta el a legtöbb szeszes italt — egész Európában. Az állam végre is ahhoz a radikális orvossághoz nyult, hogy a koresmai engedély kiadását korlátozta s törvényt hozott, hogy hitelben nem szabad egy koresmárosnak sem italt adni. Ma már Svédország nem is panaszkodik azon, hogy sok alkoholista van: ellenben nálunk tulsufoltak az örültek házai, kik nagy részben a pálinkaivás áldozatai.

Nálunk zavartalanul kotyvasztják — a koresmárosok — a pálinkát. Nem szólja meg érte senki. Felelősségre sem vonják, ők csak pancsolnak, mérnek és gazdagodnak. Olesó lőréjük, koresmáknak nevezett beköpdösött és befüstölt lebujuk után, ugyan ki nézne? Aki a garast összegyűjti, aki az egészségére vigyáz, ugy sem megy a koresmába, a kivel meg nem lehet beszélni, annak ugyis mindegy. Ilyenformán a koresmáros vigan dörzsöli a kezét a söntésben, az olesó ital, a zsirral itatott piszkos kártya, ugyancsak hoz a konyhájára, a miből vigan lehet fizetni adót és illetéket.

Ellenben igazi gyümölespálinkánk, mely a kiviteli kereskedelem terén oly szép eredményeket ért el a multban, hanyatlani kezd. A míg a koresmárosok egész gyárilag készítetik a pálinkát, addig a gazdáknak ugyancsak meg kell járni a hivatalokat amíg drága pénzen, pálinkafőzés engedélyezéséhez jutnak. És ha aztán sikerült is egy ilyen engedélyt kapniok a fináncok szekaturájával elveszik a kedvét, minden pálinka főzőnek.

Ez az abuzus állapot rendezést kíván. Korlátozzák meg az italmérési engedélyeket, tegyék könnyebbé a jobb, az egészségesebb pálinkafőzési engedélyek kiadását, a koresmárosokkal pedig szigorúan tartassák be a zárórakat.

Egyelőre reformnak ez elég volna. Ha azután az orvoslás közben, az eszmélő nép látja a javulást, talán lehetne beszélni az Országos Magyar Gazdák Egyesületének új gondolatáról s mostani eszméjéről, melyben azt mondja: hogy a koresmáknak vasárnapon való bezárása, a leghumanusabb cselekedet volna: a reformok terén. Mi félünk e kurától. Előbb tápláljuk a beteget, csak azután fogjunk az operációhoz, ha elég ereje lesz hozzá, hogy azt kibírja.

TÁRCA.

Emlékezés hatolykai Potsa József-re.

— Dr. Bodor Tivadar emlékbeszéde Háromszékvármegye törvényhatósági bizottságának április 29-én tartott közgyűlésén. —

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!
 Mélyen tisztelt közönség!

Előttünk áll a kép, mely által a hírneves székely művész a fajszeretéből merített ihletettséggel felelevenítette előttünk székely véreinknek egyik legnagyobbikát, szálló ige szerint: „a székelyek atyját,” a már csak néhai Potsa Józsefet.

Ismét látjuk e teremben, fájdalom, csak élettelen mását, annak a férfinak, kit több mint huszonöt éven át nemcsak mint kitűnő főispánt, nemcsak mint mintaszerű hivatalnokot, hanem mint a férfierények mindenikével jeleskedő valódi embert tanultunk megismerni.

És ebben az ünnepélyes pillanatban lelki szemünk előtt meglevenedni látszik a kép.

Mintha éreznők az átható, mély tekintetnek tűzét, melyet az életben a soha nem pihenő lélek hevített.

Mintha ballanók ama hatalmas szívnek dobbanását, melyet a haza, a nemzet s mindenek felett székely vérei iránt való szeretet melege állandó hullámszóban tartott.

Mintha a magas, szép homlokán most is megáradnának a hatalmas szemöldökök, a jellemző barázdák az erős agyműködés hatása alatt, mely szüntelenül mindenre kiterjedett, a mi előhaladásunkra valamely befolyással lehetett.

És mintha az egész testből kisugárzanék az az erős akarat, mely a néhainak tulajdona volt.

A képek hatása alatt felüljön emlékezetemben a néhainak cselekedetei, tettei, melyek által elismerésünkre, háládatosságunkra sokszorosan érdemessé tette magát.

Az elismerésnek és háládatosságnak egyik jelvénye ez a kép.

De midőn annak megfestését a törvényhatósági közgyűlés elhatározta, midőn mi, annak tagjai álláreinkkel a határozat fogantatását lehetővé tettük: nemcsak a hála és elismerés érzései működtek bennünk, hanem azon gondolat is vezérelt, hogy tartozunk a jelennek és jövőnek azzal, hogy emlékeztet minél inkább maradandóvá tegyük.

Hogy ez az emlékezet tartsa fenn és idézze mindig figyelmünkbe nekünk, és az utánunk következőknek azon üdvös törekvéseket, melyeknek a néhai egész életét szentelte, és a melyeknek sikeréért minket és mindazokat, kik a munkában részt venni kívántak, szeretettel munkatársainvá fogadott.

Hogy a törekvések sikeréért működjünk, dolgozzunk tovább, ki-ki tehetségéhez képest! És pedig jobban, odaadóbban, mint midőn a vezér kiválóságai megkönnyítették a mi munkánkat, és biztossabbá tették a sikert.

A képek mindenkor méltó helye legyen itt ez épület falai között, e teremben, hol a néhai munkálkodásának legértékesebb részeit végezte, a honnan működésének hatása szétterjedett az egész vármegyére és a hol helyét elfoglalva, az ő példáját követve haladhatnak a legjobb uton, ugy a jelenben, mint a jövőben azok, kiket a gondviselés, mint következőket utánna rendel.

Az a törekvésben gazdag, eredményekben dus élet, mely a követendő példát megteremtette, méltó lenne arra, hogy annak történetével bővebben foglalkozzunk, de ezen ünnepély kerete, hangulatom és a közönség, mely előtt nyitott könyv volt a néhai élete, felment attól, hogy a részletekkel tüzetesebben foglalkozzam.

Csupán néhány adatot említek fel. Egyebekben általánosságban maradok és leginkább azon reflexiónak adok hangot, melyeket bennem, ki szerepcsés voltam több, mint husz évig ugy hivatalos, mint társadalmi működésének közvetlen tanuja lenni — a reá való emlékezés felkeltett.

Potsa József 1836-ban született Marosvásárhelyen. Tanulmányait itt és Kolozsvárt végezte. Azoknak sietőre s befejezése után már 1861. évben, mint aljegyző Küküllővármegyében a közsolgálat terére lépett. Azóta, leszámítva a provizoriumot, a midőn hazafias érzelmei a közsolgálat abbahagyására indították — bekövetkezett haláláig — mindig a közigazgatási szolgálattal terén működött. 1867-ben Küküllő vármegye főbírájának, majd alispánjának választotta. Ezen állásból nevezte ki ő felsége, a

Kishitűség.

A külön vámterület eszmájának hódító ereje, eltekintve politikai vonatkozásoktól, különösen arra vezetendő vissza, hogy a különböző osztályok és foglalkozási ágak gazdasági helyzete nálunk éppen nem rózsás. A megszorult ember, tapasztalás szerint szívesen kap minden szalmaszálhoz és nem esoda, ha a magyar társadalom, mely nagy átlagában anyagi bajokkal küzd, az önálló vámterületben látja az egyetemes orvosságot minden szenvedésére, már csak azért is, mert ezt a gyógyítót irt eddig még be nem vehette és így a jó hatás elmaradásáról meggyőződnie még alkalma nem volt.

A gazdasági szellem tagadhatatlan ébredése nyilvánul meg abban a nagy érdeklődésben, melyet a közvélemény a gazdasági különválás iránt tanusít. Az ügy pertraktálásának mikénte azonban, sajnos, azt az igen alapos aggodalmat kelti fel, hogy megint beleestünk az égi malaszt felülről várásának régi magyar betegségébe. Minden bajunkra reáhuzzuk az önálló vámterület kaptafáját s úgy beszélünk erről az áhitott vámpolitikai fordulatról, mintha annak bekövetkeztével az összes galambok menten ropogásra sülvé a szájunkból repülnének. Roppantul fel vagyunk szerelve tanácsokkal, melyeket felebarátainknak nagylelkűen osztogatunk, de magunk nem akarunk beleharapni abba az eleinte savanyu almába, amely a gazdasági önállóság magvait rejtegeti. Gyönyörűen kifejtettük ősles cikkekben egy-egy vállalkozás jövedelmező voltát, kedvező kilátásait, de nem jut eszébe egyik propagálónak sem, hogy ő maga lépne a szavak teréről a tett mezejére.

Csak nemrég olvashattunk a „Pester Lloyd”-ban igen alapos fejtegetéseket egy, a textilipari szakmába vágó ipartelep megalapításának kétségtelen szükségességéről és a vállalkozás kiváló esélyeiről, oly férfi tollából, aki maga az illető cikk kereskedelmének egyik legelső képviselője hazánkban. De szívesen ellen, hogy az illető szakembernek semmi kedve sincs a kérdéssel gyárát megcsinálni vagy alapításához a maga nagy tőkeerejéhez mérten hozzájárulni. Mindenki húzódik, mindenki kivonja magát és az önálló vámterülettel várja, hogy az teremtsen magyar ipart. Pedig, ha valahol, úgy ezen a ponton jogosult néhai Edelsheim-Gyulai generális híres mondása „Exzellenz, nur mitriechehen!”

Indolencia, semmittevés, a vállalkozási szellem és bátorság teljes hiánya mellett pedig a vámterületi különválás sem fog rajtunk segíteni. Micsoda szegénységi bizonyítványt állítunk ki magunkról, amikor már most jó előre úgy festjük ki az önálló vámterületet, hogy azt ostrákrák tőkések és gyárosok fogják iparvállalatokkal telepíteni és benépesíteni.

Mily konok csökönyösséggel hajtogatjuk az ország tőkeszegénységéről elterjedt mesét, holott pedig a magyarországi takarékbetétek felorészével óriási ipart lehetne teremteni, nem szólva a nagybirtok és a holt kéz mérhetetlen nagy tőkeerejéről. Az önbizalomnak mily megszégyenítő hiánya kell ahhoz, hogy mástól várjuk el, hogy a majdan nekünk termő fának magvát ő ültesse el és a esetmetét ő gondolja.

Jegyezzük meg jól azt az intő szót, melyet Wekerle Sándor kiált felénk: az önálló vámterület önmagában még nem jelenti a gazdasági önállóságot. Vállalkozó szellem, kereskedelmi hajlandóság és erős munkakedv nélkül a vámvédelem sem fog bennünket gazdasági bajainktól megszabadítani. És mielőtt felállítjuk az ország határán a vámsorompókat, előbb döntjük le a gazdasági fellendülés magas korlátait: kishitűségünket és bátortalanságunkat.

M. K. L.

A szociálisták szervezkedése.

Kézdivásárhely, 1915. május 1.

Vasárnap, április 30-án délután 3 órakor tettek a szociálisták kísérletet itt a mi határszélünkön a szervezkedésre, de az akkor nem igen sikerült.

Már előtte való napon jelentek meg apró zöld meghívók a falragaszok helyein és az iparos negyedek kapuiban, de kevés közönséget hoztak össze a torjai ut bevilágításán fekvő „Népkert” pázsitjára.

Pedig az időjárás kedvezett volna, meleg tavaszi napfény omlott alá a földre és szinte hivta az embereket a hűvös lakások bensejéből ki a szabadba s mégis alig 40–50 férfi és itju jelent meg a szervezkedő gyűlésre. Ugy látszik itt ami városunkban kevés az elégtelen elem; a közönség egy része különben inkább a kíváncsiságtól indítva jött a kertbe azon hiedelemben, hogy Bokányi vagy más fővárosi „cuccilista” vezér fog beszélni. De csalódott, nem jött le senki ide a jó székelyek közé lefeljebb az a veres színű plakát, melyet lécekre kiszegve a kapu bejáratánál állított fel az ügyes rendezőség s melynek hivatása a „Népszava” című újságnak előfizetőket gyűjteni és bemutatni egy munkás alakját, aki orrája verejtékében csákánnyal vágja a kemény föld rögét.

A kapun belül és kívül az iparos ifjuságunk néhány tagja kalauzolta a gyülekezőket a kert kigyózó útjain a tekepálya felé; az ifjak vérpiros szallagjelvényt viseltek a szívök táján a felirattal: „A K. V. munkás kör tagja”. A szónok is az ő körukből került ki, aki pont 3 órakor a tekepálya bejáratát képező régi méhes emeletén kihajolt szónok-

zott és egy meglehetősen hosszú beszédben ismertette a szociál-demokraták elveit.

Először is a május első napján szokásos munkaszünetre hívta fel a jelenlevő munkásokat azért, mert e napon az egész világon ünnepelnek a munkások és megemlékeznek arról, hogy miként a természet most a remény zöld mezébe öltözködik, úgy a munkások lelkében is fakad egy jobb jövőndő reménye.

Azután az általános választó jogról értekezett; az emberi jog alapján követel a munkás is választási jogot, mert ha szegénysége miatt nem is fizet pénzadót, de fizet „vér és verejték adót.” Egy ügyvéd oda kiáltotta: „Ha mind magyarok leszünk.”

Kiterjedt az egyenlőség eszméjére s és kijelentette, hogy senki sem születik ranggal a hátán; felémelte a munkás védelem szükségét és ezzel kapcsolatban a betegsegélyző együletnek városunkban nagyobb tevékenységre való szükségességét.

Követeli a munkaidő megrövidítését 9–10 órára naponként, mert máskülönben a munkás nem lehet egészséges és jókedvű a munkánál, ha agyon van gyötörve.

Itt már nem valami nagy türelemmel hallgatták a jelenlevő mesterek a szónokot, akit közbeszólásokkal zavartak és aki az időt kihasználva egy pohár vízzel nedvesítette meg a fáradt száraz hangszallagokat.

Ujra neki fogott a szociál demokratia „a társadalmi népiuralom” nagy elvénél magyarázatába. Előszedte Athaent és Periklest és ily jövőt ígért a jelen időnk társadalmának is, ha követi az elvet és ezért kéri a jelenlevőket, hogy lépjenek is be a „munka szervezetekbe” valamennyien. Mikor a kisiparos helyzetét rajzolta úgy belemelegedtek a jelenlevők a beleszólásokba, hogy a szónok fáradtan intve kezével befejezte beszédét azzal, hogy „strajk nem lesz”.

Utána következett egy halvány képű oroszfalusi ifju, aki nagy tüzzel védelmezni kezdte a szociálistákat az „Isten tagadás” és a „házatlanság” vádjai ellen! De már az első pontnál oly heves ellentmondó hangok emelkedtek, hogy zavargástól lehetett tartani. Mikor pedig azt jelentette ki, hogy hiába buvik meg a kereszt háta mögé az oly munkástartó mester, aki a templomból hazajöve szítja a segédeit és káromkodik, hogy hiába is imádkozik az ilyen „ujkor-beli pogány” — akkor megmozdultak a sorok — a mesterek bizony ott hagyták a tüzes szókat és mint Sz. Pál az oláhoktól ő is ott hagyta a publikumot.

Ezzel véget is ért a gyűlés, mert nem jelentkezvén senki többet szólásra, az első szónok még várt egy percig órával a kezében, de bizony az alföldi kőmíves szomorúan látta, hogy itt szervezkedni nem lehet, tehát menjen mindenki csöndesen haza

király 1877-ben az alig negyven éves férfit vármegyének főispánjává.

Azon időtájt itt az állapotok nem voltak kellemesek a főispánokra, és nem volt kapós a háromszéki főispánság.

Ha jól emlékszem, az újságok tréfásan tárgyalták, hogy keresztetik Háromszékvármegyébe egy főispán.

És beteljesedett: „Keressétek és megtaláljátok!”

Az isteni gondviselés jószágából megtalálta Urunk Királyunk böles tanácsadói által és visszaadta nekünk Potsa Józsefet.

Bár jó híre megelőzte, mégis — úgy tudom — vegyes érzelmekkel és és bizalmatlansággal fogadták sokan a váratlan kinevezést.

Azonban Potsa József nyílt jellemével, erélyességével, széles látókörével és éles ítélőképességével meghódította rövid idő alatt a vármegye közönségét.

Munkásságban, pontosságban, igazságzeretben, a sérelmesek panaszaikat meghallgatásában, embertársai megbecsülésében jó példával járt elől. E tulajdonságokat beoltotta a közigazgatásnak minden szerveibe és országsszerte elismert nívóra emelte csakhamar a vármegye közigazgatását.

E mellett példát mutatott arra is, hogy a közigazgatási tisztviselő tevékenységét nem meritheti ki az ügydaraboknak ellátása, hanem azonkívül részt kell vennie a társadalom azon mozgalmában, melyek a közjólét előmozdítására irányulnak, sőt kezdeményezni, irányítani és vezetnie kell, ha a közérdek úgy kívánja.

Potsa József kezdeményezett, irányított, vezetett. Szóval és tettel dolgozott.

Mindig résen volt, mind n mozzanatot kiaknázott vármegyének részére.

Semmilyen dolgot nem tartott sem nagynak, sem kicsinynek. „Egyformán volt érzéke a szellemiek és anyagiak iránt, sőt a humanizmus a legfejlettebb európai műveltség e legnemesebb sugara is bevilágított lelkébe s mint egyik szereplő motívum csillan fel működésénél.”

Bármely jelentéktelen, de közérdeket szolgáló kérdésben kérték kiközreműködését, védő segítségét meg nem tagadta.

Alig volt olyan, akár anyagi, akár szellemi, vagy humánus célt szolgáló társadalmi intézmény, egyesület, a melynek — ha felkérték — elnöke, vagy legalább tiszteletbeli elnöke ne lett volna és tisztét mindenütt komolyan fogta fel.

Alig volt jótékonykodó előadás, estély, a melyen ha csak tehette, meg ne jelent volna.

És e mellett kiváló gazda volt, különösen kitűnő borokat termelt, melyeknek híre külföldre elhatott.

De nem hanyagolta el családját sem. Beteges feleségének, Potsa Máriának, gyöngéd hitvese, gyermekeinek: Bertalanak, Pálnak, Jánosnak és Erzsinek szerető, gondos, érettük minden áldozatra kész édes apa volt.

Előitem szölvé felémelte nagyrészen névszerint azon intézményeket, a melyeket létesített, vagy melyeknek vezetésében lényeges szerepet játszott. Ezért azoknak újból felémelésével nem fárasztom a figyelmet. De felemlítem, hogy a néhaiak még sok kedvenc terve volt, a melyekért munkált, dolgozott, a melyekben reménykedett élete végéig. Katonai akadémia, felsőbb gazdasági iskola, Székely Nemzeti Múzeum, újabb vasutak, székely fürdők emelése stb. fontos kérdések nagy mozgó erőit vesztették a néhaiban.

És itt a tanácssteremben, a hol hivataloskodási ideje alatt, az elnöki széket úgy közgyűléseken, mint bizottságokban csaknem kivétel nélkül személyesen töltötte be, nagy törvényismerete és a kérdésben jártassága által nagy befolyást gyakorolt az ügyek helyes elintézésére és nagy tekintélyt szerzett magának, mely által sokszor elsimította a csapkodó ellentéteket.

Tekintélye tulterjedt a mi körünkön. Kiváló tekintélynek örendett kartársai között is. Neve ismert volt az egész országban.

Hasznos munkássága iránt elismeréssel voltak a mindenkori munkások, és bár erős gerincű ember volt, ezért állásában nem rendíthették meg a kormányváltozások.

Erdemei elismerésben részesültek a legfelsőbb helyen is. Az 1896-ik évben Ő felsége a király valóságos belső titkos tanácsosi címmel tüntette ki, majd a kamarási címet adományozta.

De mindezeknél többre becsülte fáradozásainak sikerét, azt a ragaszkodást, szeretetet, melyben őt vármegyéje apraja-nagyja részesítette.

Ennek a szeretetnek, ragaszkodásnak forrása nemcsak a hitválti érintkezésben való magatartása-

és május 1-én szívesen lát mindenkit a tekepályán a „premium” dobáshoz.

Ennek kijelentése után eloszlott a kevés kíváncsi közönség és vegyes érzelmekkel tárgyalta a nagy csalódást, hogy mert hát sem elnök, sem jegyző, sem pénztárnok, sem bizottság nem került a cucilisták táborába és így visszaesett nálunk a socialista-demokrata elv a szervezetenlenség nagy semmijébe.

Hogy úgy történt-e az éjjeli összejövetelen is — az más kérdés. Ott már nem volt ami rendőrségünk szemé és ezért jártak az utcákon május elsején piros jelvénytől fejszés munkások is — a kik estétől reggelig tagokká lettek beavattva, de nem a „Népkertben” hanem más tanyán — a melyről plakát nem jelent meg. „Videant consules és a zsandárok — ne respublica aliquid detrimenti capiat.”

Nema.

NAPI HIREK.

— **Előléptetés.** A király Menzer Hugó őrnagyot, a 24. honvéd gyalogezred kézdívisárhelyi 3. zászlóaljának népszerű és közkezdveltségben álló parancsnokát alezredessé léptette elő. A derék főtiszt ez alkalomból nem csak katonák, de a polgári társadalom részéről is sokszoros óvációban részesült s szívesen ragadjuk meg mi is a helyen az alkalmat arra, hogy őszinte gratulációnknak kifejezést adjunk.

— **Potsa József emléke.** Háromszékvármegye szombaton délelőtt ünnepélyes közgyűlést tartott Sepsiszentgyörgyön, melyen a vármegye felelhetetlen emlékü néhai főispánjának hatálykai Potsa József arcképének ünnepélyes leleplezése is megtörtént. A művészi kivitelű életnagyságu képet a híres székely művész Gyárfás festette. Az ünnepélyen jelen voltak a család tagjai: dr. Székely György Brassó vármegye főispánja nejevel, ifjú Potsa J. szolgabíró és a legközelebbi rokonok. Brassó vármegyét dr. Jekel Frigyes alispán képviselte. — Az ünnepélyen gróf Haller János főispán szép megnyitóbeszédben méltatta Potsa József érdemeit. A kép leleplezését megelőző beszédet Vajna Miklós vármegyei főjegyző mondotta. Az ünnepi beszédet, melyet mai tárcánkban közlünk, dr. Bodor Tivadar törvényhatósági bizottsági tag tartotta. Mind a három szónok az alkalom magasztosságához méltó módon domborította ki azokat az érdemeit, a melyeket az elhunyt Háromszékvármegye és általában a székelyföld iránt szerzett. Majd Szent-Iványi Miklós kir. tan. alispán vette át a megye nevében nagyhatású beszéddel a képet. Az ünnepélyt gróf Haller János főispán zárta be lendületes beszéddel, a melyben köszönetet mondott a vármegye közönségének az ünnepély rendezéséért.

ból ered, hanem azon szeretetreméltóságból is, mely által bármily társaságnak kedvence tudott lenni.

Pedig kevészavú ember volt, mint általában azok, kik megfontolással és megfontolva terveznek és cselekednek, kiknél a kiejtett szót fedi a cselekedet.

Kedvence eszméinek fejtegetésekor azonban, akár a zöld asztalnál, akár a fehér asztalnál felmelegedett és valódi lelkesedéssel, szónoki hévvel, formásan, meggyőzően és gyújtó hatással tudott beszélni.

Azt a szeretetet, ragaszkodást, tiszteletet, mellyel a néhaiak életében adóztunk, tartunk meg emléke iránt is!

És midőn a képét itt a teremben a hatalmasok és a haza nagyjai közé elhelyezzük: töltse el lelkünket az a tudat, hogy méltán foglal itt helyet, mert közöttünk és nekünk legnagyobb vala.

És helyezzük a képet mindenkorra a vármegye oltalma alá, és bizzuk azon felkéréssel alispánunk hivatalos gondozására, hogy azt kegyelettel megőrizni hűafias kötelességének ismerje, és sértetlenül adja át utódainak, hogy ez által is a nagyférfi emléke sokáig éljen, hasson és buzdítson. Hogy munkálkodásunk által a vármegye itt a végeken szellemileg, anyagilag fontos helyzetének magaslatára emelkedvén, lakóinak apraját-nagyját körülölelhessen a szellem és anyag azon fegyvereivel, a melyek segítségével megfelelő helyet foglalhat el a haza javáért való küzdelemben.

Előre! Viruljon a vármegye! Éljen a haza!

zéséért, dr. Székely György főispánnak és a többi rokonoknak megjelenésükért és dr. Jekel Frigyes alispánnak, hogy Brassó törvényhatóságát képviselte az ünnepélyen és ez utóbbit felkérte, hogy adja át Brassó vármegye törvényhatóságának Háromszékvármegye szíves üdvözlését is.

— **A honvédség köréből.** A király Kornhaber Adolf alezredes a brassói 24. honvéd gyalogezred parancsnokát ezredessé, Lupini Frigyes őrnagyot Nagyszebenben alezredessé, Csutak Bélát Brassóban I. osztályú, Herszényi Lászlót Brassóban II. osztályú századossá, — Szombathy István m. kir. esendőrhadnagyot főhadnaggyá léptette elő.

— **A Székely-Társaságok Szövetsége.** Több ízben említettük már, hogy a Székely-Társaságok Szövetsége Sepsiszentgyörgyön fogja megtartani augusztus hónapban évi közgyűlését. Ezzel kapcsolatosan egy szűkebbkörű kiállítás is rendeznek, a hol a székely ipari, kereskedelmi, esetleg közgazdasági terményeket is be fogják mutatni. Nem kis feladást hármaslik a helybeli Székely-Társaságra a rendezésben való közreműködéssel, s a szombati népes összejövetelen alaposan meg is tárgyalták az ügyet. Gödri Ferenc elnökölte alatt. Mindenek előtt a költségek fedezésére kellett valamelyes alapot hozni össze. A székelység ügyéről lévén szó, elhatározta a társaság, hogy kérést intéz a vármegyéhez, s gróf Haller János főispánt egy küldöttség fogja felkérni a támogatásra. Ugyisint a miniszteri kirendeltséget, a városi tanácsot és a budapesti Székely Egyesületet hasonló célból megkeresik. Ezután a közgyűlésen előadásra kerülő javaslatok elkészítésére előadókat és bizottságokat választotta meg a társaság. A közgazdasági szakosztályba: Sipos Samu, Ladányi István, Nagy György erdőmestert; előadó Benkő Pál gazdasági szaktanár. Ipar és kereskedelem: Csinádi Lajos (előadó), Sequens József, Bikfalvi István, Istváni János, Ferenc Lajos biz. tagok. Nőnevelés: Csánki Gyula elnökölte alatt: Kárdhordó László (előadó), Balázs Márton, Nagy István, Pálmai Lenke, Zayzon Béláné biz. tagok. A kiállítás rendezősége. Közgazdaság, ipar és kereskedelem: Végő Endre (elnök), dr. László Ferenc, Fogolyán Endre, Gyárfás Győző, Jakab Álmós, Vajna Mihály, Pap György, Málk Loránd biz. tagok. Rendezőbizottság: Dr. Nagy Sándor (elnök), Bodola Sándor, dr. László Ferenc, Balázs Gyula, Dani Mihály, Nagy Mózes, Szikorszky Endre. Végül Deutsch Miksa szeszgyárost rendes tagnak fölvetették.

— **Halálozás.** Barabás Ferencet, az albsi áll. iskola érdemes tanítóját váratlan, súlyos csapás érte. Szeretett fia: Barabás Jenő, kereskedő, egy rokonszenves, jó modoru, intelligens ifjú ember, ápril 26. án szerető szülői körében, az ők és testvérei nagy bánatára meghalt. Temetése Albistán nagy részvétellel történt meg, bánatos szülői, rokonai, ismerősei s pályatársai jelenlétében. Nyugodjék csendesen.

— **Jótekonycélú műkedvelői színi előadás Berezskben.** Mult vasárnap adatott elő a „Czigány” című kedvelt népszínmű. Dr. Tóth Samu körorvos rendezése mellett. Az egész műkedvelői előadásról csak azt jegyezhetjük fel, hogy Dr. Tóth Samu a berezki társadalmi életének feljúlásában. Gratulálunk a szereplők mindenkinek s így Dr. Tóth Samu orvosnak is, aki a társadalom különböző rétegeit il. kedves harmoniába tudja össze hozni.

— **Halálozás.** Ferenczy András kézdívisárhelyi kiskereskedő f. évi ápril 29-én, 32 éves korában hosszas szenvedés után, tüdőbajban meghalt, bánatos özvegy sz. Szűcs Imát s két kiskori gyermeket hagyva hátra maga után. Földi részeit május 1-én d. u. helyezték el a r. k. egyház szertartása szerint örök nyugalomra.

— **Jókai Mór utolsó kézírata.** Jókai Mór a halhatatlan regényíró utolsó műve a jótekonyságnak

ez az apotheoze volt, melyet József főherceg Szanatoriumi Egyesület felkérésére írt. Bevezető mondata így kezdődik: „Egy vallás van, melyben mindnyájan egyesülünk: a szeretet vallása. Temploma ennek az egész világ, egyetem: hűveinek tábora — minden jó emberek. Papja e vallásnak mindenki, aki adózik. Egyetlen hitágazata van csak, amely így szól: „tedd azt, ami másnak jó.” Jókainak fonséges szózatát faksimilében az oly nemesen buzgólkodó egyesület legközelebbi kiadványában jelenteti meg.

— **Május 1.** Gyönyörű, szép, verőfényes idővel köszöntött be május elseje. Mosolygó napsugár, derült égből, szelid, jóleső meleg árad szét azóta a természetben, életre hívta, fűt, fat, virágot s munkába indítva a teremtő föld vonzó, kegyes művelőjét: az embert. A rétek, mezők megteltek munkás és sétáló közönséggel, az ipari munkások szüneteltek a napon, vig zeneszó hangzott föl a városban szerteszét kora reggel, szóval vig, pezsgő életet teremtett a szép május elseje. A r. kath. templomban is megkezdődtek a Mária tiszteletére a délutáni 6 órai májusi ajtatosságok.

— **Csalási kísérlet.** Egy kézdívisárhelyi M. F. nevű pléhes özvegye Bajka Zsuzsánna könnyű szerrel 1000 koronára akart szert tenni. Felkereste hát a Breuer Miksa fővárosi bankbizomány-jelzőlog és földhitelintézet kézdívisárhelyi fiókját, mely 4%-ra ad kölcsönt földbirtokosoknak. A cég itteni irodájának vezetője Hagymásy Ármin megadván Bajka Zsuzsánnának a felvilágosításokat, ez egy néhány nap múlva megjelent újból az irodában, átadván egy hitelesített telekkönyvi kivonatot. Az irodavezető felterjesztette a kölcsönért való kérést s azt meg is szavazta a bank. Midőn azonban a kötelezvény aláírására került a sor, meglepő dolog sült ki. Bajka Zsuzsánna nem a saját, hanem rokonai: csernatonai Fülöp Dénes és neje Rákosi Klára telekkönyvét mutatta be s arra kérte, az ők tudtuk nélkül az 1000 K. kölcsönt. Ennek nyomára jöven Hagymásy irodavezető, a mítsem sejtő Bajka Zsuzsánnát, mikor a pénzért megjelent az irodában, a kötelezvény aláírása végett, a személyazonosság hitelességének eszközölése címén magával föl hívta a rendőrséghez, hol a már előzőleg tett bejelentés alapján letartóztatták Bajka Zsuzsánnát, de nem sokára szabadlábra is engedték. Az irodavezető okirathamítás és család kísérlete miatt feljelentést tévén, a vizsgálat ez ügyben folyamatban van téve.

— **Vasár változás Nagyborosnyón.** Nagyborosnyó (Háromszék m.) közönsége a minden év febr. 16—17-ére, május 14—15-ére, aug. 24—25-ére, nov. 18—19-ére eső országos állat- és kirakóvásárok ezentúl állandóan a következő napokon tartatnak meg: febr. hóban Juliánna nap utáni, május havában Zsófia nap utáni, aug. havában Szent-István nap utáni és nov. havában Imre herceg nap utáni szerda és csütörtöki napokon országos állat-, illetve kirakóvásár.

— **Kiss szerencséje nagy!** A m. kir. osztálysors-játék keddi befejező húzásán a 600,000 koronás jutalmat és az 5000 koronás főnyereményt a 82621 számú 1/4-ben eladott sorsjeggyel ismét a hírneves Kiss Károly és Társa bankháza Budapest, VII. Erzsébet-körút 19. szerencsés vendői nyerték, hol immár harmadszor nyerték meg a 600,000 koronás jutalmat-nyereményt.

— **Nagy lopás.** Pap István kézdívisárhelyi lakos, kenyérsütő és birtokos a napokban földbirtokot vásárolt s midőn ezt kifizetni akarta pénzes ládájába nyult, meglepetéssel vette észre, hogy a pénzes tárcában volt 5200 koronányi pénzének nagy része hiányzik. Utána számított, úgy találta, hogy 2050 koronája hiányzik, azt valaki ellopta. A gyanu eselédire: Marti Róza, Bartos Antal, Csiki Anna és Albert Annára irányult. Jelentés folytán Boda G. rendőrkapitány bekísértette a gyanúsítottakat s részint az ő, részint Bordás Lázár esendőrmester nyomozása folytán megérősdött a gyanu, hogy a nevezettek hajtották végre a lopást. Csiki Anna ugyanis bevallotta, hogy Marti Anna az ajtón levő ablakon husvét másodnapján bemászott a pénzes ládát tartalmazó szobába s onnan egy nagy tures 20 koronás bankót és több 20 koronás aranyat kihozott s mindnyájuknak adott 1—2 db 20 koronás pénzt. A többi gyanúsított tagad; Bartos Antal meg 13 napi gyakorlatra Brassóban van. A gyanúsítottakat szombaton d. u. átkísérték a kir. ügyészséghez, hol őket letartóztatták. A vizsgálat folyik.

— **A Csikmegyei erdőipar részvénytársaság**, mely 1895-ben alakult 1,2 millió k. alaptőkével s azóta folytonosan veszteséggel dolgozott, máj. 6-án tartandó közgyűlésen, értesülésünk szerint, el fogja határozni a felszólamlást. A vállalat alaptőkéjét már tavaly 1,2 millió k.-ról 180,000 k.-ra bélyegezte le a veszteségek leírása végett, de ennek dacára újabb 71,854 k. veszteség mutatkozik, vagyis az egész alaptőkét elveszítettnek lehet tekinteni.

— **Felvétel a hadapródiskolákba.** Alattirt városi tanács közölte, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród iskolákban magyar honos ifjak részére fentartott és 1905/6. tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi, magán alapítványi és tandíj fizetéses helyekre vonatkozó pályázati kirdetmény kihoesáttatott. Pályázati feltételek a városi tanácsnál megtekinthetők és itt a pályázók részletes utasítást nyerhetnek. Kézdivásárhelyt, 1905. április 18-án. Dr. Török Andor, polgármester.

— **Felvétel a fumei tengerészeti akadémiába.** Kézdivásárhely város tanácsa közölte, hogy a fumei hadtengerészeti akadémiában az 1905/6-ik tanév kezdetén betöltendő egész ingyenes és féldíjmentes, valamint fizetéses és alapítványi helyek betöltésére vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztálya által kirdetmény boesáttatott ki. A pályázati feltételek alattirt tanácsnál megtekinthetők s itt mindenki részletes utasítást nyerhet. Kézdivásárhelyt, 1905. április 15 én. Dr. Török Andor, polgármester.

hogy a fumei hadtengerészeti akadémiában az 1905/6-ik tanév kezdetén betöltendő egész ingyenes és féldíjmentes, valamint fizetéses és alapítványi helyek betöltésére vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztálya által kirdetmény boesáttatott ki. A pályázati feltételek alattirt tanácsnál megtekinthetők s itt mindenki részletes utasítást nyerhet. Kézdivásárhelyt, 1905. április 15 én. Dr. Török Andor, polgármester.

Piaci árjegyzék 1905. április hó 27-én

Buza, tiszta, mmázsája	19 kor. 50 fillér.
közepes	18 " — "
Rozs	15 " — "
Árpa	12 " 05 "
Törökbuza mmázsája	16 " 20 "
Zab	12 " — "
Borsó literje	— " 20 "
Lencse literje	— " 28 "

Paszuly	— K. 22 f.
Kása köles literje	— " 28 "
Burgonya hektóliterje	1 " 80 "
Marhahús kilogrammja	1 " 04 "
Sertéshús	1 " 12 "
Berbécsus	— " 56 "
Szalma mm.	2 " — "
Széna mm.	8 " 20 "
Ökör párja	500 " — "
Tehén	320 " — "
Ökörbőr	30 " — "
Tehénbőr	23 " — "
Faggyugyertya kilogr. ja	— " 86 "
Faggyu mm.	56 " — "
Tűzifa 1 □ m.	4 " 80 "
Malac darabja	2-5 " — "
Liba párja	5 " — "
Csirke párja	2 " — "
Bárány darabja	6-8 " — "
Tojás 10 db	— " 20 "
Tehéntej egy liter	— " 16 "
Bivalytej egy liter	— " 24 "

H i r d e t é s e k.

Egy 2¹/₂ lóerejű és egy 4 lóerejű javított cséplő garnitúra, valamint egy újdonat új elsőrendű kerékpár azonnal

E L A D Ó.

Bővebbet a **Breuer Miksa** bankbizományi fiókirodájában Kézdivásárhelyen. (53. 1-?)

H I R D E T É S E K

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és állomskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Szekelyföld” kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszények dohány cigarettá-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkel remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, evikerek, olvasók, borotvák

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdájá, könyvkötészete, papír-, írószer- és könyvkereskedés

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoberendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnisokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett boesátok szíves rendelkezésre.